

Motion till riksdagen 2023/24:35

av **Ida Karkiainen m.fl. (S)**

med anledning av prop. 2022/23:133 Ett hållbart mediestöd för hela landet

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om mediestöd med de ändringar i 2 § och 6 § 1 som framgår av motionens motivtext.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se till att mediestödet går till dem som har behov av stöd för sin journalistiska verksamhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska vara låga trösklar när det gäller att nyetablera allmänna nyhetsmedier och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att efter två år utvärdera det nya mediestödet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En stark, självständig och livskraftig mediesektor i hela landet är en central del i vårt demokratiska samhälle. Genom journalistiken ges medborgarna möjligheten att bilda sig välgrundade uppfattningar, delta i det demokratiska samtalet och utkräva ansvar från makthavare. På många håll i landet är de ekonomiska förutsättningarna att bedriva journalistik svåra och vi välkomnar därför att det nu finns ett förslag till nytt mediestöd baserat på en utredning som tillsattes av en tidigare socialdemokratiskt ledd regering.

I delar är förslaget väl avvägt och svarar upp mot många av de utmaningar som medier står inför i en nära framtid, men förslaget har också brister och väcker några farhågor som vi inte kan bortse från. Förutom att det ska finnas journalistisk bevakning i hela landet är det för oss socialdemokrater också avgörande att mediebranschen inte blir likriktad utan att vi behåller eller stärker en mångfald av perspektiv.

Syftet med mediestödet

En av de viktiga utgångspunkterna för ett nytt mediestöd är att stärka den lokala journalistiken i hela landet. Det är också viktigt att värna och främja en mediemångfald på både nationell och lokal nivå för att få den bredd av perspektiv som det demokratiska samtalet förutsätter.

Ett nytt stöd får inte bidra till ett fattigare och mer likriktat medielandskap varken nationellt eller lokalt. Vi ser risker att regeringens förslag skulle innebära en alltför stor prioritering till förmån för att det ska finnas en lokal nyhetsbevakning på bekostnad av bredd och mångfald. Ett sådant motsatsförhållande bör undvikas. Vi socialdemokrater menar i stället att medier som bär sig själva ekonomiskt inte är i behov av stöd. Vi föreslår därför att paragrafen som berör mediestödets syfte ändras så att ordet huvudsakligen stryks och därmed ges lydelsen:

2§ Mediestödets syfte är att stärka demokratin genom att främja allmänhetens tillgång till oberoende nyhetsförmedling av hög kvalitet. Syftet ska uppnås genom att mediestödet främjar tillgången till lokal och regional nyhetsförmedling i hela landet och genom att stödet bidrar till en mångfald av allmänna nyhetsmedier av hög kvalitet.

Allmänna nyhetsmedier

Det är för oss viktigt att definitionen av ett allmänt nyhetsmedium inte leder till att vissa nyhetsmedier som bidrar med både seriös nyhetsrapportering, granskning och analys samt opinionsjournalistik utifrån olika politiska perspektiv utestängs från stöd.

Formuleringen i propositionen gör gällande att ett allmänt nyhetsmedium ska bestå av ”allsidig nyhetsförmedling med ett brett utbud av ämnen och perspektiv samt granskning av för demokratin grundläggande skeenden”. Denna formulering är till för att utesluta medier som bedriver en bevakning av ett alltför snävt ämnesområde, men inte de medier som har en bred nyhetsbevakning utifrån ett specifikt perspektiv. Annars skulle det i motsats till syftet med mediestödet riskera att försämra mångfalden av medieutbudet i Sverige.

Här är det avgörande att tolkningen inte utesluter exempelvis nationella nyhetsmedier som har en viss samhällspolitisk inriktning eller utgångspunkt för perspektiv, både på opinionsplats, infallsvinklar och nyhetsvärderingar.

Vidare är det viktigt att förordningen som följer av det nya mediestödet inte baserar bedömningarna av eventuellt stöd på en utgivningsperiod innan förslaget fanns. Det skulle riskera att vissa medier inte lever upp till de kriterier som det nya stödet innebär eftersom det är omöjligt att anpassa sig till nya regler innan de finns. Det är ett onödigt dråpslag som skulle kunna få allvarliga konsekvenser för enskilda medier som redan i dag agerar under tuffa ekonomiska förutsättningar.

I utredningen fanns ett förslag om att endast medier med behov av ekonomiskt stöd för den redaktionella verksamheten ska vara berättigade till stöd. Detta saknas i propositionen. Det är mycket olyckligt då stöd riskerar att ätas upp av välmående och lönsamma medier i stället för att gå till de som är i behov av stöd. På så sätt blir hela syftet med mediestödet lidande. Vi uppmanar därför regeringen att skyndsamt återkomma med en kompletterande lagstiftning som tar fasta på detta.

Demokrativillkor

Det nya mediestödet föreslås innehålla ett demokrativillkor. Det är inte oproblematiskt att villkora medel till fri och oberoende journalistik, samtidigt är det nödvändigt. Det kan aldrig vara rimligt att skattemedel avsedda för att stärka demokratin går till medier vars avsikt är att avskaffa densamma. Att låta ett demokrativillkor utgå från de värderingar som kommer till uttryck i regeringsformen är ett bra utgångsläge.

Det är olyckligt att regeringen valt att avvika från utredningens formulering och gå mot ett mer urvattnat förslag där det ska krävas att ett nyhetsmedium väsentligen avviker mot grunderna för det demokratiska styrelseskicket, i stället för som utredningen föreslog – står i strid mot. Detsamma gäller den enskilda människans frihet, integritet och värdighet. Genom propositionens föreslagna formulering riskerar stödet att betalas ut till fler som på ett allvarligt sätt bedriver verksamhet som står i strid med de grundvärderingar vi i demokratisk ordning kommit överens om ska gälla och som kommer till uttryck i grundlagarna. Mot bakgrund av det föreslår vi den ordalydelse som utredningen föreslog:

6 § 1. Mediestöd får lämnas för allmänna nyhetsmedier som har en publicistisk verksamhet som inte står i strid med grunderna för det demokratiska styrelseskicket samt respekten för alla människors lika värde och den enskilda människans frihet, integritet och värdighet.

Nyetablering av allmänna nyhetsmedier

För att ha en vital mediebransch är det viktigt att trösklarna är låga för att etablera nya nyhetsmedier, inte minst lokalt. Därför är det avgörande att de föreskrifter som följer av den nya lagstiftningen inte riskerar att tolkas på ett sätt som gör att det blir mycket höga trösklar för att starta nya allmänna nyhetsmedier.

Det skulle vara olyckligt om nyetablerade medier, exempelvis mindre, lokala redaktioner, först måste bära kostnaderna för utgivningen fullt ut innan de ens kan ansöka och eventuellt bli beviljade stöd – för nästkommande år. Det får inte heller bli så att det enbart går att starta ett allmänt nyhetsmedium ett specifikt datum, exempelvis den 1 januari, för att uppfylla kriterierna för att få stöd.

Det rimliga vore om det fanns en retroaktivitet i stödet, som gör att den som beviljas stöd även kan få det för perioden på vilket bedömningen om stöd ska delas ut görs.

Kontrollstation

Mediestödet kommer att innehålla en rad kriterier, dels på innehåll i form av journalistik, men också när det kommer till räckvidd. Hur noga en utredning än arbetat är det alltid omöjligt att förutse alla effekter ett förslag får när det möter verkligheten. För att mediestödet ska fungera som det är tänkt och verka i linje med de syften som var avsikten ser vi behovet av en utvärdering när stödet implementeras för att säkerställa att den lokala journalistiken stärkts och mediemångfalden inte blivit lidande. Vi vill därför att regeringen utvärderar mediestödet efter två år.

Hans Ekström (S)

Per-Arne Håkansson (S)

Mirja Räihä (S)

Amalia Rud Pedersen (S)

Peter Hedberg (S)